

29.05.2024

Dnrot

5863/03.04.04.04.11/2023

5967/03.04.04.04.11/2023

Asiat

Kirkollisvalitukset

Valittajat

- 1) Per-Olof Malk, Hyvinkään seurakunnan jäsenenä (asia dnro 5967/2023)
- 2) Pekka Kiuttu, Martti Haukijärvi, Ulla Haukijärvi, Helena Jarva ja Jaakko Uronen, Hyvinkään seurakunnan jäsenenä (asia dnro 5863/2023)

Päätökset, joista valitetaan**Hyvinkään seurakunnan kirkkoneuvosto 25.10.2023 §:t 188 ja 189**

Kirkkoneuvosto oli 27.9.2023 § 158 kirkkoherran esityksen mukaisesti päättänyt, että Hyvinkään seurakunnan kirkkoja voidaan käyttää samaa sukupuolta olevien kihlaparien avioliiton vihkimiseen tai jo solmitun avioliiton kirkolliseen siunaamiseen.

Päätöksen perusteluiksi tulleessa esitystekstissä on selostettu kirkkojärjestyksen 3 luvun 39 ja 53 §:t sekä esitetty lisäksi muun ohella seuraavaa:

Useat seurakunnat ovat jo tehneet päätöksiä kirkkotilan käyttämisestä samaa sukupuolta olevien avioliiton kirkollisen siunauksen tai vihkimisen mahdollistamiseksi. Useat papit eri hiippakunnissa vihkivät samaa sukupuolta olevia pareja. Vihkimisistä on tehty joitakin kanteluita tuomiokapituleihin. Hiippakunnissa on päädytty erilaisiin ratkaisuihin kanteluiden suhteen. Kirkkotilan käytöstä päättää kirkkoneuvosto yhdessä kirkkoherran kanssa. Jos kirkkoherra ja kirkkoneuvosto ovat asiassa erimielisiä, asiasta tekee päätöksen tuomiokapituli. Päätettäessä kirkon käytöstä ei oteta kantaa kirkon avioliittokäsitykseen. Kirkkotilan avaamispäätös ei tarkoita sitä, että Hyvinkään seurakunnassa otetaan hoidettavaksi samaa sukupuolta olevien parien vihkimisiä tai siunaamisia. Päätös koskettaa ainoastaan kirkkotilan käyttöä ja se voidaan nähdä käytännön ratkaisuna tilanteessa, jossa samaa sukupuolta olevia pareja vihkiviä ja siunaavia pappeja on melko paljon ja hiippakunnissa erilaisia käytänteitä.

Kirkkoneuvosto on 25.10.2023 hylännyt päätöksellään § 188 Malkin oikaisuvaatimuksen ja päätöksellään § 189 Kiutun ja hänen asiakumppaneidensa oikaisuvaatimuksen.

1. Malkin valitus (asia dnro 5967/2023)

Valituksessa esitetyt vaatimukset

Kirkkoneuvoston päätökset 25.10.2023 § 188 ja 27.9.2023 § 158 on kumottava.

Perusteet

Kirkkoneuvoston päätöstä ei ole perusteltu hallintolain 45 §:n 1 momentin mukaisesti. Päätöksessä 27.9.2023 § 158 esitetty julkisen keskustelun suppea referointi, vallitsevien käytäntöjen valikoiva kuvaus ja säännösten selostus ilman oikeudellisesti perusteltua tulkintaa ei riitä täyttämään perusteluvollisuutta. Malk on vedonnut hallintolakia koskevaan hallituksen esitykseen (HE 72/2002 vp). Valituksen kohteena olevassa päätöksessä ei oteta huomioon kirkkoliselta päätöksenteolta edellytettävää kirkkolain kokonaiskontekstin merkitystä ja kirkkolain tunnustuspykälän merkitystä kirkkolainsäädännön tulkinnan ohjaavana ohjeena.

Päätös on syntynyt kirkkolain 12 luvun 3 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla virheellisessä järjestyksessä, viranomainen on ylittänyt toimivaltansa ja päätös on lainvastainen.

Avioliittolain mukaan kirkollisesta vihkimisestä määrää uskonnollinen yhdyskunta. Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa kirkollisesta vihkimisestä määrää kirkkolain mukaan kirkolliskokous. Kirkkolain mukaan kirkkokäsikirjassa määrätään kirkollisista toimituksista. Kirkkojärjestyksen mukaan kirkollisissa toimituksissa, kuten avioliittoon vihkimisessä, on noudatettava kirkkokäsikirjaa.

Malk esittää korkeimman hallinto-oikeuden vuosikirjapäätökseen KHO 2020:97 viitaten, että kirkkolain säännöksiä, kirkkojärjestyksen määräyksiä ja kirkkokäsikirjan määräyksiä ei voida tulkita irrallaan niiden pohjana olevasta kirkon opista ja sen mukaisesta avioliittokäsityksestä.

Kirkkoherran ja seurakuntaneuvoston päättäessä kirkon käytöstä kirkkojärjestyksen toimivaltasäännöstä ei voida tulkita ilman säännöksen asiayhteyttä ja kirkkolain tulkintakehystä. Koska kirkko on vihitty ”Jumalalle pyhitetyksi tilaksi”, sitä saa käyttää ”vain sen pyhyyteen soveltuviin tarkoituksiin”, joista kirkollisten toimitusten osalta määrätään eksklusiivisesti kirkkokäsikirjassa. Kirkollisen vihkimisen muodossa on noudatettava kirkkokäsikirjaa. Muunlainen kirkollinen vihkiminen kirkossa ei ole lain mukaan mahdollista. Kirkkoherra ja kirkkoneuvosto eivät voi lain mukaan päättää kirkon käyttämisestä tavalla, joka on vastoin kirkkokäsikirjan kaavaa. Kirkkoherraa sitoo pappisvala tai vastaava pappislupaus. Kristilliseen oppiin ja evankelis-luterilaiseen tunnustukseen perustuva kirkollinen avioliittokäsitys kuuluu asianomaisen lupauksen alaan.

Kirkkokäsikirjassa avioliitto käsitetään yhden miehen ja yhden naisen liitoksi. Tämä käsitys perustuu viime kädessä juutalaiskristilliseen luomisoppiin. Siten kirkon avioliittokäsitys on perusteltu sekä raamattuteologisesti että systemaattisteologisesti. Kirkkojärjestys ja kirkkokäsikirja muodostavat kirkollisen vihkimisen oikeudellisen ja teologisen säännöstön. Kirkon avioliittokäsitys on selkeä.

Malk esittää, että korkeimman hallinto-oikeuden vuosikirjaratkaisun KHO 2020:97 mukaan kirkon ei tarvitse tehdä erityistä päätöstä pysyttääkseen voimassa luterilaiseen tunnustukseen perustuvan avioliittokäsityksensä ja kirkollista vihkimistä koskevat säännökset, vaikka avioliittolakia on muutettu. Pappien vihkimisoikeutta ei muutettu miltään osin avioliittolain muutoksen myötä. Edelleen Malkin mukaan, koska oikeustila kirkossa näiltä osin on pysynyt muuttumattomana, kirkon avioliittokäsityksen vastaisesti avioliiton vihkivälle papille voidaan korkeimman hallinto-oikeuden mukaan määrätä pappisvalan ja kirkollisten säännösten vastaisesta menettelystä seuraamus.

Kirkkoa, seurakuntaneuvostoa ja papistoa sitovat virkamiesoikeudellisesti kirkon avioliittokäsitys, kirkkolaki, kirkkojärjestys ja kirkollisten toimitusten kirja. Lainsäädäntö määrittää papin, kirkkoherran ja kirkkoneuvoston vastuuta ja velvollisuuksia riippumatta siitä, mitä mieltä laista tai tilojen käytöstä seurakunnan kirkkoneuvostossa ollaan. Kirkkojärjestykseen perustuva toimivalta on tulkittava rajatussa merkityksessä siten, että toimivaltaa voidaan käyttää ainoastaan sellaisten kirkollisten toimitusten osalta, joista määrätään kirkkokäsikirjassa.

Kirkkoneuvosto ei ole noudattanut hallintolain 6 §:ssä tarkoitettua hyvän hallinnon oikeusperiaatetta. Kirkkoneuvoston on käytettävä toimivaltaansa pelkästään tarkoituksiin, jotka ovat lain mukaan hyväksyttävät. Viranomaisen toimien täytyy suojata oikeuksia, jotka ovat ”oikeusjärjestyksen perusteella oikeutettuja”. Seurakunnan hallinnossa toimitaan viranomaisena, joka noudattaa voimassa olevaa oikeutta riippumatta siitä, millaisia trendejä tai ajattelumalleja yhteiskunnassa vallitsee.

Kirkkojärjestyksen perusteella kirkon jäsenen oikeutettu odotus on, että kirkon pyhät toimitukset ja seurakunnan muu toiminta on kirkkolain ja kirkkojärjestyksen – siitä edelleen johtaen kirkkokäsikirjan – mukaisia. Kirkon avioliittokäsitykseen, tunnustukseen, kirkkolakiin ja kirkkokäsikirjaan perustuva oikeutettu odotus on, että kirkossa vihitään avioliittoon tai siunataan avioliittoon jo vihittyjä pareja, joista toinen on mies ja toinen nainen.

Asian käsittely ja selvittäminen

Kirkkoneuvosto on antanut lausunnon.

Malk on antanut vastaselityksen.

2. Kiutun ja hänen asiakumppaneidensa valitus (asia dnro 5863/2023)

Valituksessa esitetyt vaatimukset

Kirkkoneuvoston päätökset 25.10.2023 § 189 ja 27.9.2023 § 158 on kumottava.

Perusteet

Kirkkoneuvosto on ylittänyt kirkkolakiin ja kirkkojärjestykseen perustuvan toimivaltansa päättäessään, että seurakunnan kirkkoja voidaan käyttää samaa sukupuolta olevien parien kirkollisiin avioliittoon vihkimisiin ja avioliiton siunaamisiin. Samaa sukupuolta olevien parien kirkolliseen avioliittoon vihkiminen ja avioliiton siunaaminen eivät ole Suomen evankelis-luterilaisen kirkon hyväksymiä kirkkokäsikirjan mukaisia kirkollisia toimituksia. Kirkkoneuvoston päätös on kirkkolain seurakunnan tehtävää ja toimivaltaa koskevien säännösten, kirkkojärjestyksen ja kirkkolain nojalla annettujen kirkolliseen avioliittoon vihkimistä ja avioliiton siunaamista koskevien määräysten ja ohjeiden sekä kirkon avioliittoon vihkimistä koskevien päätösten vastainen.

Kirkkoneuvoston päätöksen perustelujen mukaan on riidatonta, että samaa sukupuolta olevien parien kirkollinen vihkiminen tai avioliiton kirkollinen siunaaminen ovat kirkon avioliittokäsityksen vastaisia ja että niitä koskevien toimitusten hyväksyminen kuuluu kirkolliskokouksen päätösvaltaan.

Kirkkoneuvosto on päätöksissään perustanut toimivaltansa kirkkojärjestyksen yksittäiseen säännökseen, jonka mukaan kirkon käyttämisestä päättää kirkkoherra yhdessä kirkkoneuvoston kanssa. Seurakunta toimii tosiasiallisesti kirkon järjestyksen vastaisesti, koska vihkiminen tai siunaaminen toimitetaan evankelis-luterilaisen kirkon tiloissa, toimitukset on tarkoitettu mainitun kirkon jäsenille ja ne toimittaa mainitun kirkon pappi, jonka kirkollinen vihkimisoikeus perustuu kirkon papputeen. Kysymys on selkeästi uskonnollisen yhdyskunnan eli kirkon sisäiseksi tarkoitettusta toiminnasta.

Kirkkoa saa käyttää vain sen pyhyyteen soveltuvaan tarkoitukseen. Kirkon avioliittokäsityksen mukaan vain miehen ja naisen välinen kirkolliseen avioliittoon vihkiminen täyttää kirkon pyhän toimituksen vaatimuksen.

Kirkoissa järjestetään jumalanpalvelusten ja kirkollisten toimitusten lisäksi erilaisia tilaisuuksia kuten konsertteja. Jumalanpalvelukset ja kirkolliset toimitukset eroavat oikeudelliselta statukseltaan muista kirkkotiloissa tapahtuvista tilaisuuksista sen vuoksi, että niissä on kysymys juuri kirkon itselleen määrittelemistä pyhistä toimituksista, jotka ovat kirkkolaissa ja kirkkojärjestyksessä säädetyn uskonnonharjoituksen ydinaluetta ja joiden toimittamisen muodoista on säädetty yksityiskohtaisesti seurakuntia sitovissa kirkollisissa säädöksissä. Kirkkojärjestyksessä säädettyä päätösvaltaa määrittävät lisäksi monet muutkin säädöshierarkiassa ylemmät kirkolliset säännökset kirkon ja seurakuntien tehtävästä ja toimivallasta.

Kirkkolain sääntelyn kohteena on kirkko uskonnollisena yhdyskuntana. Tämä tarkoittaa sitä, että siihen kuuluvat kaikki kirkon tehtävää toteuttavat kirkkolaissa säädetty toimielimet. Kirkkolaissa ja kirkkojärjestyksessä on säädetty erikseen kunkin toimielimen tehtävistä, jolloin nämä tehtäväsäännökset ovat linjassa kirkon tehtävän kanssa, ja niitä on tulkittava kirkon tehtävästä käsin.

Seurakunnan tehtävä on toteuttaa kirkon tehtävää. Kun samaa sukupuolta olevien parien kirkolliseen avioliittoon vihkiminen tai sellaisen avioliiton kirkollinen siunaaminen eivät kuulu tällä hetkellä evankelis-luterilaisen kirkon toimituksiin ja sitä kautta kirkon tehtävään, seurakunnalla tai sen kirkkoneuvostolla ei ole toimivaltaa mahdollistaa kirkoissaan näitä toimituksia.

Kiuttu ja hänen asiakumppaninsa viittaavat korkeimman hallinto-oikeuden vuosikirjaratkaisuun KHO 2020:97. He esittävät, että mainitun ratkaisun mukaan kirkon pappi toimittaessaan samaa sukupuolta olevan parin kirkolliseen avioliittoon vihkimisen toimii vastoin pappisviran velvollisuuksia ja pappislupausta. Valituksessa esitetään edellä mainittuun korkeimman hallinto-oikeuden vuosikirjaratkaisuun vedoten, että kun kirkon avioliittoon vihkimistä koskevat määräykset ja päätökset sitovat kirkon pappeja, ne sitovat johdonmukaisesti myös seurakuntaa, jonka lakimääräisenä tehtävänä on toteuttaa kirkon tehtävää. Kirkkojärjestyksen mukaan kirkollisissa toimituksissa on noudatettava kirkkokäsikirjaa. Sen määräykset kirkolliseen avioliittoon vihkimisestä koskevat vain miehen ja naisen välistä toimitusta.

Kirkkolaki ja kirkkojärjestys sekä erikseen annetut säädökset määrittävät seurakunnan itsehallintoa sen hoitaessa tehtäväänsä, hallintoansa ja omaisuuttaan.

Valituksenalaisessa päätöksessä on kysymys virheellisestä laintulkinnasta. Kirkkoneuvosto on tehnyt päätöksestään pelkän tilakysymyksen ja soveltanut kirkkojärjestyksen säännöstä irrallaan ilman liittymäkohtaa seurakunnan kirkkolakiin perustuvaan tehtävään ja sitä sitovaan muuhun kirkolliseen säännöstöön. Vakiintuneiden laintulkintaperiaatteiden mukaan yksittäistä oikeussäännöstä ei voida soveltaa muista säännöksistä irrallaan eikä vastoin säädöksen systematiikkaa ja tarkoitusta. Kirkon organisaatiossa seurakunnan toimivaltaa koskevia säännöksiä on tulkittava johdonmukaisesti kokonaisuuden muodostavista kirkon tunnustuksesta ja tehtävästä käsin.

Kirkkojärjestyksen kirkon käyttöä koskevan säännöksen soveltamisessa on otettava huomioon kirkkolain soveltamisalasäännös, kirkon tunnustusta ja tehtävää koskeva säännös, seurakunnan tehtävää koskevat kirkkolain säännökset ja muut kirkkojärjestyksen säännökset. Myös kirkon ylimpien elinten kirkkolain nojalla määrittelemällä avioliittokäsityksellä ja siihen perustuvalla ohjeistuksella (kirkkokäsikirja) on seurakuntaa velvoittavaa merkitystä kirkon käyttöä koskevan kirkkojärjestyksen säännöksen soveltamisessa.

Se, että seurakunta toteuttaa kirkon tehtävää, tarkoittaa, että erityisesti kirkon tehtävän keskeisissä ja opillisissa kysymyksissä, kuten kirkolliseen avioliittoon vihkimisessä, seurakunnan toiminnan ja päätösten tulee olla

kirkon linjausten ja päätösten mukaisia. Avioliittokysymys kuuluu kirkon uskonnonharjoittamisen ydinalueelle.

Valittajien mukaan Helsingin hallinto-oikeuden ratkaisut, joissa on sovellettu aikaisempaa kirkkolakia, ovat perustuneet kirkkojärjestyksen kirkon käyttöä koskevan yksittäisen säännöksen virheelliseen soveltamiseen. Kirkkolain seurakunnan tehtävää koskevan säännökseen seurakunnan päätöksentekoa ohjaavalle, rajoittavalle ja velvoittavalle vaikutukselle ei ole annettu merkitystä. Korkeimman hallinto-oikeuden vuosikirjaratkaisulla KHO 2020:97 on uuden kirkkolain voimaantulon jälkeenkin oikeuskäytäntöä ohjaavaa ennakkotapausarvoa. Kiutun ja hänen asiakumppaneidensa mukaan mainitussa ratkaisussa todetaan selkeästi, että pappisvirassa oleva pappi vihkiessään samaa sukupuolta olevan parin avioliittoon menettelee kirkon omissa toimivaltaisissa elimissä kirkkolain nojalla määritellyn avioliittokäsityksen ja sen perusteella annetun ohjeistuksen vastaisesti. Edelleen Kiutun ja hänen asiakumppaneidensa mukaan korkein hallinto-oikeus on johtanut kirkon määrittelemän avioliittokäsityksen ja sen perusteella annetun sitovan ohjeistuksen kirkkolaista. On johdonmukaista, että ohjeistuksen velvoittava vaikutus ei koske pelkästään pappeja vaan se velvoittaa myös seurakuntia, jotka kirkkolain 3 luvun 1 §:n mukaan toteuttavat kirkon tehtävää.

Seurakunnissa tehdyillä päätöksillä, joilla kirkot avataan samaa sukupuolta olevien pariin vihkimisiin, rohkaistaan, kannustetaan ja ylläpidetään sellaista toimintaa, jonka korkein hallinto-oikeus on Kiutun ja hänen asiakumppaneidensa mukaan todennut kirkon omissa toimivaltaisissa elimissä kirkkolain nojalla määritellyn avioliittokäsityksen ja sen perusteella annetun ohjeistuksen vastaiseksi. Tällaisille seurakuntatasolla tapahtuvalle kirkon lakimääräisen päätöksentekojärjestyksen ohittavalle menettelylle ei tule antaa oikeussuojaa myöskään hallinto-oikeudessa.

Asian käsittely ja selvittäminen

Kirkkoneuvosto on antanut lausunnon.

Kiuttu asiakumppaneineen on antanut vastaselityksen.

Kiuttu asiakumppaneineen on toimittanut lisäselvitystä.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus hylkää valitukset.

Perustelut

Hallintolain 6 §:n mukaan viranomaisen on kohdeltava hallinnossa asioivia tasapuolisesti sekä käytettävä toimivaltaansa yksinomaan lain mukaan hyväksyttäviin tarkoituksiin. Viranomaisen toimien on oltava puolueettomia ja oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden. Niiden on suojattava oikeusjärjestyksen perusteella oikeutettuja odotuksia.

Hallintolakia koskevan hallituksen esityksen (HE 72/2002 vp) mainitun pykälän yksityiskohtaisten perustelujen mukaan pykälästä ilmenisivät viranomaisen harkintavaltaa ohjaavat yleiset hallinto-oikeudelliset periaatteet. [--] Pykälästä ilmenevä tarkoitussidonnaisuuden periaate sisältää yleisen velvollisuuden käyttää toimivaltaa vain siihen tarkoitukseen, johon se on lain mukaan määritelty tai tarkoitettu käytettäväksi. Viranomaisen ei saa ryhtyä edistämään muita tarkoituksia kuin niitä, jotka kuuluvat sen tehtäväpiiriin ja sisältyvät tapaukseen sovellettavan lain tavoitteisiin. [--] Säännösehdotukseen sisältyy lisäksi vaatimus siitä, että viranomaisen toimien on suojattava oikeusjärjestyksen perusteella oikeutettuja odotuksia. Säännös merkitsisi luottamuksensuojaperiaatteen laintasoista vahvistamista. Mainittu periaate merkitsee ennen muuta yksilön suojaa julkista valtaa vastaan. Luottamuksen suojaamisen keskeisenä sisältönä on, että yksityisten tulee voida luottaa viranomaisten toiminnan oikeellisuuteen ja virheettömyyteen sekä viranomaisten tekemien hallintopäätösten pysyvyyteen. [--] Ehdotuksen mukaan luottamuksen suojaaminen rajoitettaisiin koskemaan oikeusjärjestyksen perusteella oikeutettuja odotuksia. Tämä edellyttää, että suojaamisen kohteena olevat odotukset voidaan perustaa viime kädessä johonkin oikeusjärjestyksen kokonaisuuden keskeisistä ainesosista, joita ovat lainsäädäntö, yleiset oikeusperiaatteet ja kansainväliset sopimukset. Yleisten oikeusperiaatteiden huomioon ottamisella ei kuitenkaan tarkoiteta sitä, että oikeutettu odotus voisi perustua esimerkiksi oikeusteoriaan, vaan kysymys on niistä yleisistä periaatteista, joiden pohjalle Suomen oikeusjärjestys rakentuu.

Hallintolain 45 §:n 1 momentin mukaan päätös on perusteltava. Perusteluissa on ilmoitettava, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittava sovelletut säännökset.

Edellä mainitusta hallituksen esityksestä ilmenee hallintolain 45 §:n yksityiskohtaisista perusteluista muun ohella, että tosiasia-perusteluina päätöksessä on käytävä ilmi ne selvitykset, joihin on katsottu tosiseikat, joihin asian ratkaisu perustuu. Oikeudellisena perusteena on ilmoitettava ratkaisun perusteena olevat lain tai asetuksen säännökset sekä mahdolliset yleiset oikeusperiaatteet. Perusteluissa olisi ilmoitettava, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet asian ratkaisuun. Asian ratkaisuun vaikuttavina tosiseikkoina voitaisiin mainita ainoastaan ne, jotka välittömästi tukevat päätöksen lopputulosta.

Kirkkolain 1 luvun 1 §:n 2 momentin mukaan kirkon toiminnasta sekä tarkemmin kirkon tehtävästä, järjestysmuodosta ja hallinnosta säädetään kirkkojärjestyksessä. Jumalanpalveluksista ja kirkollisista toimituksista määrätään lisäksi kirkkokäsikirjassa.

Kirkkolain 3 luvun 2 §:n 1 momentin mukaan seurakunta hoitaa tehtävänsä, hallintonsa ja omaisuutensa tämän lain ja kirkkojärjestyksen sekä erikseen annettujen säädösten mukaan.

Kirkkolain 3 luvun 10 §:n 3 kohdan mukaan kirkkoneuvosto, jollei toisin säädetä tai määrätä, johtaa seurakunnan talouden ja omaisuuden hoitoa.

Kirkkolain 12 luvun 2 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan kirkon viranomaisen päätökseen tyytymätön voi tehdä, jollei tässä laissa toisin säädetä, kirjallisen oikaisuvaatimuksen kirkkoneuvoston päätöksestä kirkkoneuvostolle.

Kirkkolain 12 luvun 3 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan kirkollisvalituksella haetaan muutosta hallinto-oikeudelta oikaisuvaatimuksen johdosta tehtyyn 2 §:n 1 momentin mukaiseen päätökseen.

Pykälän 2 momentin mukaan valituksen saa tehdä sillä perusteella, että:

- 1) päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä;
- 2) päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa;
- 3) päätös on muuten lainvastainen.

Kirkkojärjestyksen 3 luvun 53 §:n 2 momentin mukaan kirkon käyttämisestä päättää kirkkoherra yhdessä kirkkoneuvoston kanssa. Kirkon käyttöä valvoo kirkkoherra.

Hallinto-oikeus toteaa, että kirkkoneuvoston päätöksestä 27.9.2023 § 158 ilmenee, mitä säännöksiä sitä tehtäessä on sovellettu. Perusteluista ilmenevät myös hallintolaissa tarkoitettulla tavalla päätöksen perusteena olevat seikat ja selvitykset. Hallinto-oikeus katsoo, että kirkkoneuvoston päätös on näin ollen perusteltu hallintolaissa edellytetyllä tavalla, eikä sitä ole Malkin valituksessaan esittämän perusteella kumottava hallintolain 45 §:n 1 momentin vastaisena.

Hallinto-oikeus toteaa, että Suomen evankelis-luterilaisella kirkolla on osana uskonnonvapautta oikeus päättää avioliittokäsityksestään ja kirkollisista toimituksista, muun ohella siitä, millä edellytyksillä kirkon papisto suorittaa avioliittoon vihkimisen tai avioliiton siunaamisen. Hallinto-oikeus toteaa lisäksi, että 1.7.2023 voimaan tulleen kirkkolain ja kirkkojärjestyksen sanamuodosta tai kirkkolain esitöistä ei ilmene, että edellä selostettuja kirkollisten viranomaisten toimivaltaa koskevia säännöksiä olisi tarkoitettu sovellettavan kumotun lain säännöksistä poikkeavasti.

Kirkkoneuvoston päätöksellä 27.9.2023 § 158 ei ole ratkaistu eikä voitukaan ratkaista edellä tarkoitettuja kysymyksiä kirkon avioliittokäsityksestä ja kirkollisista toimituksista. Valituksissa on vaadittu seurakunnan tilojen käyttöä koskevien päätösten kumoamista toimivallan ylityksen perusteella. Valituksissa on kuitenkin kysymys siitä, mikä kirkon uskonnonvapauteen liittyvä avioliittokäsitys huomioon ottaen on seurakunnan tilojen sallittu käyttötarkoitus. Hallinto-oikeus katsoo, että sellainen kysymys ei kuulu ratkaistavaksi hallintolainkäytön järjestyksessä.

Kirkkoneuvoston toimivaltaa rajoittaa muun ohella hallintolain 6 §:stä hallinnon oikeusperiaatteiden muodossa ilmenevä yleinen harkintavallan väärinkäytön kieltö. Kirkkoneuvoston päätöksen 27.9.2023 § 158 mukaan kirkkoneuvosto on päättänyt seurakunnan tilojen käytöstä yhdessä kirkkoherran kanssa. Kun otetaan huomioon edellä selostetut kirkkoneuvoston toimivaltaa koskevat kirkkolain säännökset ja kirkkojärjestyksen 3 luvun 53 §:n 2 momentin toimivaltaa koskeva säännös, kirkkoneuvostolla on ollut toimivalta tehdä päätös kyseisessä asiassa. Kirkkoneuvosto ei siten ole käyttänyt toimivaltaansa hallintolain esitöissä tarkoitettulla tavalla muuhun

tarkoitukseen kuin mihin se on ollut käytettävissä. Malkilla seurakunnan jäsenenä ei ole ollut valituksessaan esittämällään perusteella mainittujen tilojen käytön osalta sellaista oikeusjärjestyksen perusteella oikeutettua odotusta, jonka vuoksi kirkkoneuvoston päätökset voisivat tulla kumottaviksi kirkkolain 12 luvun 3 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla lainvastaisina. Kirkkoneuvosto ei ole valituksissa esitetyn perusteella muutoinkaan käyttänyt päätöstä tehdessään sille kirkkolain ja kirkkojärjestyksen mukaan kuuluvaa harkintavaltaa väärin niin, että se olisi kirkkolain 12 luvun 3 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla ylittänyt toimivaltansa.

Korkein hallinto-oikeus oli valituksissa mainitussa pappisvirassa toimimista koskeneessa vuosikirjaratkaisussaan katsonut, ettei tuomiokapituli ollut toiminut lainvastaisesti antaessaan hiippakunnan papistoa ohjatessaan ja valvoessaan silloisen kirkkolain (1054/1993) 5 luvun 3 §:n (1008/2012) 3 momentissa tarkoitetun varoituksen papille, joka oli vihkinyt samaa sukupuolta olevan parin. Hallinto-oikeus katsoo, että toisin kuin valituksissa on esitetty, mainitulla ratkaisulla ei ole oikeudellista merkitystä ratkaistaessa, onko seurakuntaneuvosto voinut yhdessä kirkkoherran kanssa päättää seurakunnan tilojen käytöstä. Myöskään Kiutun ja hänen asiakumppaneidensa Helsingin hallinto-oikeuden aikaisemmasta ratkaisukäytännöstä esittämä ei anna aihetta arvioida tätä asiaa toisin.

Valituksenalainen päätös ei muutoinkaan ole valituksissa esitetyn perusteella kirkkolain 12 luvun 3 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla lainvastainen, joten seurakuntaneuvosto on voinut hylätä oikaisuvaatimukset. Kirkollisvalitusta ei voida tehdä tarkoituksenmukaisuusperusteella. Valitukset on siten hylättävä.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut
Kirkkolaki 10 luku 1 § 1 mom ja 12 luku 17 § 2 mom

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusosoitus on liitteenä (HOL kirkollisvalitus evlut kirkko).

Tiedoksiantovelvoite (asia dnro 5863/2023)

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 94 §:n sekä hallintolain 56 §:n 2 momentin ja 68 §:n 1 momentin mukaan on kirkkoneuvoston päätöstä 25.10.2023 § 189 koskevassa asiassa valittajien yhdyshenkilöiksi ilmoitetun Pekka Kiutun tämän päätöksen tiedoksi saatuaan ilmoitettava siitä valituskirjelmän muille allekirjoittajille. Jos hän tämän laiminlyö, hän on velvollinen korvaamaan ilmoittamatta jättämisestä tai sen viivästyisestä aiheutuneen vahingon, sikäli kuin se laiminlyönnin laatuun ja muihin olosuhteisiin nähden harkitaan kohtuulliseksi.

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeuden jäsenet
Virpi Ikkela, Hanna Välimaa (t) ja Mika Paavilainen.

Esittelijäjäsen

Mika Paavilainen

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu ja tulostettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmästä.

Jakelu ja oikeudenkäyntimaksu**Päätös**

1) Per-Olof Malkille sähköpostitse tavallisena tiedoksiantona

Oikeudenkäyntimaksu 270 euroa

Tiedote oikeudenkäyntimaksusta korkeimmassa hallinto-oikeudessa

2) Pekka Kiutulle sähköpostitse tavallisena tiedoksiantona

Oikeudenkäyntimaksu 270 euroa, Kiuttu asiakumppaneineen yhteisvastuullisesti

Tiedote oikeudenkäyntimaksusta korkeimmassa hallinto-oikeudessa

Jäljennös

Hyvinkään seurakunnan kirkkoneuvosto

Päätöksestä on julkaistava ilmoitus kirkkolain 12 luvun 13 §:n 3 momentissa säädetyllä tavalla.